

8. Eesti Matemaatika Päevad Käärikul

KALLE KAARLI

Tartu Ülikool

26.–28. juunil 2002. aastal peeti Käärikul 8. Eesti Matemaatika Päevad (EMP8). Meentuseks, Kääriku oli EMP toimumiskohaks juba kolmandat korda. Seal toimusid EMP2 (EMSi asutamiskonverentsi eelõhtul 1987. aasta septembris) ja EMP5 (1996).

Päevade programmis oli 11 enam või vähem matemaatilist ettekannet. Loetleme siin need toimumise järjekorras.

ÜLO LUMISTE (TÜ): Aegruumi geomeetriast.

AHTO BULDAS (TTÜ ja TÜ): Krüptoloogiast ja krüptolaborist.

MART ABEL (TÜ): Niels Henrik Abel – 200.

ANTS TAUTS: Max-min printsiibi täiustamine mitte-nullsumma mängude korral.

PEARU PETERSON (TTÜ): Ekstremaalsete lainete otsingul.

INDREK KRESSA (Sotsiaalministeerium): Pensionisammaste matemaatika.

LIIVI KLUGE (TTÜ): Sissejuhatus operaadarvutusse.

LEA LEPMANN (TÜ): Koolimatemaatika taseme rahvusvahelistest uuringutest.

TARMO UUSTALU (TTÜ): Mittestandardised loogikad ja programmeerimise keeled.

KAILI MÜÜRISSEP JA TIINA PUOLAKAINEN (TÜ): Eesti keele formaalne grammatika: mudelist rakendusteni (esines T. Puolakainen).

TOIVO LEIGER (TÜ): Summeerimisteooria uuemad arengud.

Lugedes A. Tautsi tema viimase töökoha järgi tallinlaseks, näeme, et esinejad jagunesid võrdselt Tallinna ja Tartu vahele (A. Buldas toimetab mõlemal pool). Samuti näeme, et esinejate seas olid esindatud kõik vanusegrupid. Juba pensionäripõlve pidavate Ü. Lumiste ja A. Tautsi ning küpses eas I. Kressa, T. Leigeri ja L. Lepmanni kõrval moodustasid ettekandjate seas enamiku matemaatikud, keda julgesti nooreks võib nimetada.

Ettekannete sisu varieerus tuntavalt. Võiksime nad liigitada järgmiselt: matemaatika (1., 4., 5., 7., 11.), informaatika (2., 9., 10.), matemaatika ajalugu (3.), koolimatemaatika (8.), matemaatikute töömailt (6.). Liigitus on muidugi tinglik, sest näiteks A. Buldase ja T. Uustalu loengutes oli matemaatikal oluline koht. Ma ei taha teha vahet puhta ja rakendusmatemaatika vahel, sest üheselt seda teha ei saa.

Kommenteerin lühidalt kõiki sõnavõtte. Päevade avaettekandes tutvustas Ü. Lumiste, EMSi asutamise eestvedaja ja kauaaegne esimees, vaateid aegruumi geomeetria ajaloolises arengus. A. Buldas, kes kahtlemata on Eesti juhtiv krüptoloog, tõestas veenvalt, et kaasaegne ühiskond sõltub üha rohkem tema viljeldavast teadusest. Mart Abel tutvustas kuulajatele oma suure nimekaimu N. H. Abeli eluteed ja kujunemist matemaatikuks. A. Tauts käsitles ühte mänguteooria probleemi, näidates, et max-min printsiipi modifitseerides on seda võimalik rakendada ka mitte-nullsumma mängude korral. P. Peterson tutvustas tehnikateaduse aktuaalset probleemi: kuidas tekivad ekstremaalsed lained ja kuidas neid vältida. TÜ matemaatikuna lõpetanud I. Kressa selgitas, miks meie pensionid on just nii suured, nagu nad on, ja kuidas suhtuda erinevatesse pensionisammastesse. Arusaadavalt tuli tal vastata arvukatele küsimustele. L. Kluge tutvustas oma doktoritöö tulemusi operaaditeooriast. L. Lepmann rääkis koolimatemaatika võrdlevatest uuringutest erinevates riikides ja Eesti kohta neis. T. Uustalu näitas, et programmeerimiskeelte teooria areneb tihedas seoses matemaatilise loogikaga. T. Puolakainen jutustas enda ja K. Müürisepa doktoritöodes tehtust, aga üldisemalt ka kogu TÜ keeletehnoloogia töörühma tegemistest. Viimane kõneleja oli T. Leiger. Tema sõnum oli, et ka

selline auväärne matemaatika valdkond nagu summeerimisteooria areneb edasi.

L. Lepmanni ettekande jätkuna lõkkeõhtu vormis kavandatud diskussiooni “Eesti koolimatemaatika tase – kas madal või kõrge?” lõpetas kahjuks suhteliselt varakult vihmasadu. Võrreldes eelmiste matemaatika päevadega Hiiumaal, jäi osavõtt suhteliselt kesiseks. Kokku oli osalejaid 40, neist 8 õpetajat. Usun, et kõik kohalolnud siiski nautisid kogu üritust.